

OBSAH

Význam rozvíjení poznání a řeči pro socialistickou výchovu dětí (M. Klímová)	5
Rozvíjení poznání dětí v mateřské škole	13
I. Úkoly rozvíjení poznání v mateřské škole (E. Opravilová)	14
II. Podmínky rozvíjení poznání v mateřské škole (E. Opravilová)	20
III. Obsah, zásady, prostředky a metody rozvíjení poznání v mateřské škole	26
A. Obsah rozvíjení poznání v mateřské škole (J. Šťastná)	26
1. Neživá příroda	29
2. Živá příroda	32
3. Seznamování dětí s působením člověka na přírodu a práce dětí v přírodě	37
4. Seznamování s předměty a jejich vlastnostmi	39
5. Rozvíjení prostorových, časových a početních představ	41
6. Seznamování s nejbližším okolím mateřské školy	46
7. Seznamování dětí s veřejným životem, výchova lásky k vlasti	50
B. Zásady, prostředky a metody rozvíjení poznání dětí (E. Opravilová)	51
1. Zásady rozvíjení poznání dětí	52
a) Zásada názornosti	52
b) Zásada aktivity	53
c) Zásada soustavnosti	54
d) Zásada přiměřenosti	55
e) Zásada trvalosti	56
f) Zásada individuálního zřetele k dětem	57
2. Prostředky rozvíjení poznání	58
a) Denní pořádek	59
b) Hra	59
c) Práce	60
d) Předškolní vyučování	61
e) Slavnosti v mateřské škole	62
3. Metody rozvíjení poznání	63
a) Pozorování	64

b) Využití hry	71
c) Využití pracovní činnosti dětí	72
d) Zacházení s předměty	75
e) Prohlížení obrázků	76
f) Rozhovor	77
g) Beseda	81
h) Vyprávění a vysvětlení	83
ch) Využití literatury	84
i) Využití divadla, filmu, rozhlasu a televize	85
Rozvíjení řeči dětí v mateřské škole (M. Klímová)	89
I. Úkoly jazykové výchovy v mateřské škole	90
1. Charakteristika řeči dětí předškolního věku	90
2. Úkoly rozvíjení řeči dětí v mateřské škole	93
II. Podmínky pro rozvoj řeči dětí	99
1. Péče o zdraví dětí. Hygiena sluchu a rozvíjení sluchového vnímání. Hygiena mluvidel	99
2. Vzor k napodobení — jedna z nezbytných podmínek pro rozvoj řeči dítěte	106
3. Obsahově bohatý život dětí v mateřské škole	108
4. Mluvní výcvik dětí	110
5. Spolupráce mateřské školy s rodinou při jazykové výchově dětí	110
III. Význam, obsah, prostředky a metody rozvíjení řeči dětí	112
A. Péče o správnou výslovnost, výraznost a kulturu řeči	112
1. Význam péče o správnou výslovnost	112
2. Prověrka výslovnosti dětí	113
3. Prostředky a metody cvičení mluvidel dětí předškolního věku	117
4. Individuální péče o odstranění vad výslovnosti	124
5. Péče o výraznost a kulturu řeči	127
B. Význam a obsah rozvíjení slovní zásoby dětí	129
1. Rozšiřování slovníku dětí	129
2. Zpřesňování a prohlubování pochopení významu slov	132
3. Aktivizace slovníku dětí	137
C. Zdokonalování gramatické správnosti dětských mluvených projevů a rozvíjení povědomí o základních jevech gramatické stavby jazyka	138
D. Výzkum a obsah rozvíjení souvislého vyjadřování dětí	143

E. Prostředky a metody rozvíjení slovní zásoby dětí, zdokonalování gramatické správnosti dětských mluvených projevů a rozvíjení souvislého vyjadřování	146
1. Prostředky a metody užívané mimo didaktické hry a kolektivní jazyková zaměstnání	148
2. Metody užívané v didaktických hrách a kolektivních jazykových zaměstnáních	157
a) Didaktické hry	158
b) Pozorování	166
c) Rozhovory učitelky s dětmi	167
d) Beseda	170
e) Popis předmětu, hračky nebo obrázku	177
f) Hádanky	178
g) Vyprávění podle obrázku	179
h) Reprodukce	182
ch) Vyprávění dětí o zážitcích a přibězích z vlastního života	185
i) Vymýšlení příběhů a povídek	188
j) Dramatizace	190
k) Sestavování dopisů	191
F. Seznamování dětí s uměleckou literaturou	192
1. Význam literatury pro rozumovou, mravní a estetickou výchovu dětí	192
2. Výběr literárních textů pro děti předškolního věku	195
3. Umělecké čtení a vyprávění prozaických prací	198
4. Přednes veršů	207
5. Koutek knihy ve třídě a dětská knihovna	213
G. Využití loutkového a maňáskového divadla, filmu, diafilmu, rozhlasu a televize	215
1. Loutkové a maňáskové divadlo	215
2. Film	219
3. Diafilm	220
4. Rozhlas	221
5. Televize	223